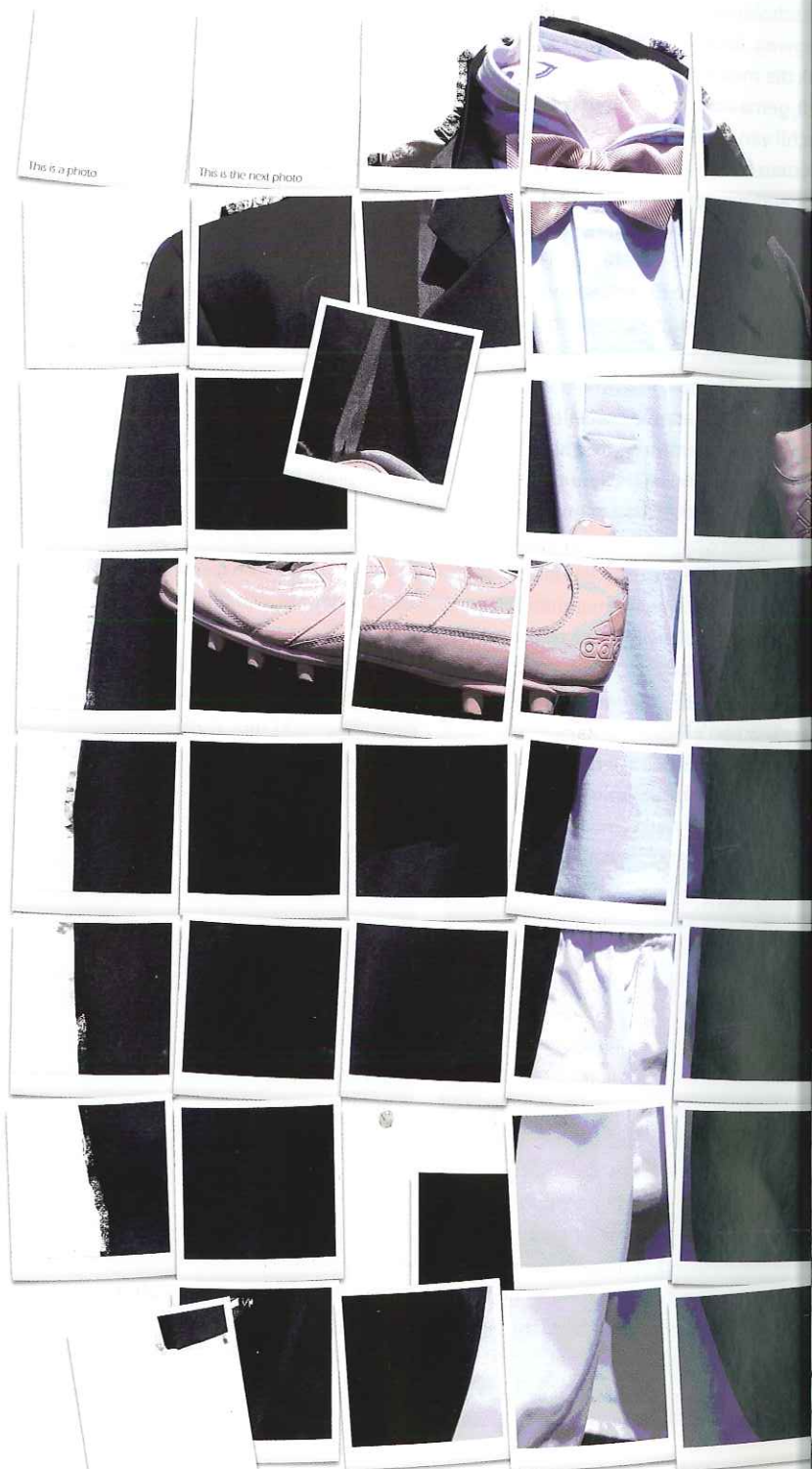


# Prof's met passie in de klas

**Elke puberouder en elke leerkracht herkent hem: de motivatiedip. Ergens op de lijn tussen brugklasser en examenkandidaat verslapt de spanningsboog van de middelbare scholier. Meestal zo rond het derde leerjaar. Ouders en school wringen zich in allerlei bochten om het leuker te maken uit angst voor het spookbeeld van voortijdige schooluitval. Maar een antwoord op de demotivatie is niet makkelijk: de meeste pubers zijn de beloningstrucjes van hun ouders ontgroeid en halen de schouders op voor de doe-het-dan-voor-mij-smeekbedes van leerkrachten.**

Wie met gedemotiveerde leerlingen praat, schrikt van hun moedeloosheid. Waar doe ik het eigenlijk allemaal voor, is de meest gehoorde verzuchting. Geen wonder: de wereld van werk en opleidingen is voor veel pubers nog te ver en te onoverzichtelijk. Het aantal opleidingen is gigantisch en feitelijk ontbreekt het zicht op de concrete beroepspraktijk. Studie- en beroepenvoorlichting heeft nog steeds te veel weg van 'Hans-en-Grietje-alleen-achterlaten-midden-in-een-verdwaalbos'.

Zo niet op Scholengemeenschap Lelystad. Daar wordt flink ingezet op wat je relationeel onderwijs kan noemen. Hierbij gaat het behalve om inhoud ook om de relatie met de docent, en dan vooral met de mentor. Door een sterke persoonlijke band hopen ze leerlingen gemotiveerd te houden. Ze zijn op zoek gegaan naar lesinhouden die leerlingen helpen zich een concreet ideaalbeeld te vormen van hun toekomst.



### Beroepenvoorlichting

In het tweede leerjaar van de onderbouw dompelen ze leerlingen een week lang onder in het echte beroepsleven, zonder dat ze de school verlaten. Tijdens 'The Real Game' verandert de klas in een stad, bevolkt door beroepsbeoefenaars. Elke leerling krijgt een beroep met het bijbehorend inkomen én de bijbehorende keuzes. Met de straat, de tafelgroep, wordt invulling gegeven aan een werkend leven. Het is een geslaagde simulatie: leerlingen worden ontslagen, raken arbeidsongeschikt en worden soms zelfs gedetineerden. Door het krachtige spelelement gaan ze volledig op in deze nabootsing van het echte leven.

### Profielkeuze

Ook voor de hogere leerjaren moest er iets gebeuren. Het zure van de voornoemde motivatiedip is dat hij meestal n t samenvalt met het moment van de profielkeuze. Dan valt de v rstrekkende beslissing voor een exact, economisch of cultureel vakkenpakket. Juist v or dat beslissende moment in de schoolloopbaan haalt de school opnieuw de wereld van de werkende mens binnen. Ervaringen in het kader van een krantenproject waarbij een journalist in de klas komt, en tijdens de boekenweek wanneer een schrijver zijn opwachting maakt, leerden dat leerlingen op het puntje van hun stoel gaan zitten. Aan echte aandacht geen gemis. Dat deed hen besluiten de  chte beroepsbeoefenaar de klas in te halen.

### Onderwijs en bedrijfsleven

Contacten met bedrijven en organisaties leerden dat zij een brug willen slaan naar non-profit-instellingen als het onderwijs. Niet alleen met ideële bedoelingen maar ook als onderdeel van motiverend personeelsbeleid.

Die houding levert niet meteen een huwelijk tussen bedrijfsleven en onderwijs op. Feit is dat het onderwijs in de hogere leerjaren van het voortgezet onderwijs vooral bevolkt wordt door een generatie docenten die gevormd is in de zeventiger en tachtiger jaren van de vorige eeuw. Vaak koesteren zij een lichte argwaan tegenover het bedrijfsleven. Het gaat volgens hen dan voornamelijk om "kapitalistische zakkenvullers en meedogenloze profiteurs". Met die houding in met name havo-vwo overbrug je niet direct de kloof tussen bedrijfsleven en onderwijs. Echter de contacten met het bedrijfsleven resulteerden in de concrete vraag wat bedrijven voor het onderwijs konden betekenen. Dat was de kans om het motivatieprobleem onder de aandacht te brengen: hoe kunnen mensen uit het bedrijfsleven helpen om in het onderwijs jongeren te motiveren?

### Dagje lesgeven

Femke Zwaal van organisatiebureau De Nieuwe Maan en Joost Borsboom (uitgeverij ThiemeMeulenhoff) namen het voortouw bij de oprichting van de initiatiefgroep DagjeLesgeven. In deze groep ontstond al snel het idee om professionals de school in te halen: laat ze in gesprek gaan met scholieren over hun werk. Het moest geen technisch verhaal worden maar een concreet verhaal over hun eigen loopbaan, en vooral: hun passie. Waarom deden ze het werk dat ze deden met plezier? En hoe zorgden ze ervoor dat dat zo bleef? Wat is de weg naar beroepsplezier? Hoe zag die route er voor deze mensen eigenlijk uit? In hoeverre heb je (de weg naar) een leuke baan zelf in de hand? Wat kun je zelf al doen? Maar ook concreet: wat doet een sales manager en wat doet een viroloog? Hoe word je personeelsmanager?

### Gastlessen

Twintig beroepsbeoefenaars gaven gastlessen aan derde- en vierdeklassers havo-vwo. En het was een succes. Enquêtes onder gastdocenten en leerlingen wezen uit dat beide partijen inspiratie hieruit opdeden. Het leven na de schooltijd kreeg een smoel. Het droeg geen angstaanjagend masker maar kreeg een concreet menselijk gezicht. Zorgvuldig geselecteerd door De Nieuwe Maan en goed voorbereid door docentopleider Maarten van Asbeck gaven de beroepsbeoefenaars een gastles: een effectenhandelaar, sportcoach, architect, IT-adviseur, hypotheekadviseur, marketeer, sportpsycholoog, beursanalist, milieudeskundige, fotograaf, personeelsmanager, journalist, viroloog, bankdirecteur, ontwikkelingswerker en veiligheidsadviseur.

Voor alle betrokkenen, leerlingen  n gastdocenten was het een verrijking. Dat was al meteen te merken aan de aanvankelijke stilte in de klas en de levendige interactie later. Ook de mentoren waren positief. Zij onderstreepten het belang van deze realistische vorm van beroepenvoorlichting. De verschillende keuzeprofielen kwamen in een ander daglicht te staan; met een economieprofiel word je later misschien toch wel niet zo snel rijk! De lessen werden als boeiend ervaren en veel leerlingen waren aan het denken gezet over hun eigen toekomst. Voor de gastdocenten was het eveneens een bijzondere ervaring. Hun alledaagse werkelijkheid kreeg weer de glans van de eigen passie voor het werk.

Je herinnert je de gepassioneerde docent, niet de lesstof

De gastlessen voorzien in een grote behoefte in het voortgezet onderwijs: de buitenwereld de school inhalen. Voor leerlingen is een beroeps carrière een abstract en vaag begrip. Tegelijkertijd heeft school als een van de kerntaken leerlingen voor te bereiden op actieve deelname aan de maatschappij. Ouders en peers zijn belangrijke informatiebronnen, maar blijken ook weer niet genoeg helderheid te kunnen verschaffen getuige de uitroep van een van de leerlingen: "Nu weet ik wat mijn vader voor werk doet!" Aan het eind van sommige gastlessen wisten sommigen heel zeker: 'Dit wil ik later niet worden. In alle gevallen waren de leerlingen geboeid door het aanstekelijk enthousiasme van de gastdocenten. En daarin schuilt de kern van het succes. Jongeren van  lle tijden hebben behoefte aan een bevlogen persoonlijk levensverhaal. Want wat herinnert   zich nog het beste uit uw eigen schooltijd: de lesstof of de gepassioneerde docent?

Gerardine Marechal, Scholengemeenschap Lelystad. Over gastlessen: [www.dagjelesgeven.nl](http://www.dagjelesgeven.nl)